

Завърши второто обучение от трето ниво по проекта „Темида вижда детето-2"

Обучение на тема „Добри практики за провеждане на наказателни производства с участие на дете. Особености при престъпления в условия на домашно насилие. Техники за професионален интегритет" завърши Трета обучителна група по проекта „Темида вижда детето-2" на ФРП. Събитието е последно трето ниво от тристепенен обучителен курс по правосъдие за дете и се проведе в Луковит на 29-31.10.2025 г. от обучителния екип, водил първото обучително ниво, в състав Ива Пушкарова и Петя Попова.

Групата включваше 25 участници, от които 10 прокурори и следователи, 6 съдии, 4 разследващи полицаи и общо 5 адвокати и социални работници от всички апелативни райони. Осемнадесет от участниците бяха жени.

Съдържанието на обучението бе разработено на основата на изразените предпочитания и заявки на участниците в обратните връзки от второто обучително ниво. Сложността на третото ниво бе увеличена съществено спрямо предходните две нива, с внасяне на методики за формиране на дълбоки интегрирани компетенции от висшия пилотаж на правосъдието за деца. Основната цел на третото ниво е да подпомогне изграждането на цялостна професионална перспектива и устойчиви практики на третиране на детето в адаптирани и щадящи процедури съобразно най-високите професионални стандарти.

Програмата започна с лекционно-дискусионни модули за домашно насилие и основи на професионалния интегритет при правораздаване в чувствителните сфери на правосъдието за дете и домашно насилие. Първият ден завърши със симулативна игра, в която четирима от участниците влязоха в роли на разведени майка („Зорница") и баща („Генади") на малолетно момиче („Елица") и родителите на майката („Белмондия и Хараламби Стаматкови"), отношенията между които са белязани от различни форми и видове домашно насилие и семейни усложнения. Задачата им бе да представят предварително зададени им факти от семейната среда, а задачата на групата бе да разкрие тези факти чрез разпити и наблюдения и реши до сутрешния модул на втория обучителен ден дали детето е пострадало от домашно насилие като пряка жертва или като свидетел. Казусът бе разработен по действителен случай от практиката на лекторите.

Анализът на играта позволи на участниците да осмислят разликите между домашното насилие и прояви на дисфункционални семейни отношения, препоръчителните подходи при разследване и доказване на домашно насилие с пострадало дете, когато то е пряка и непряка жертва, както и специфичните типични проявления на институти като „отклонение на удара" при механизмите на домашно насилие.

Вторият ден продължи със симулативно решаване на казус от практиката на Пловдивския апелативен район, в който органите на разследването са били подведени да разследват привидно престъпление, извършено в условия на домашно насилие между бивши романтични партньори, на основата на измамливи твърдения на пострадалата и свидетели за извършено срещу нея отвличане.

Участниците, разделени в пет малки групи, следваше да установят дали такова събитие е настъпило, дали съставомерно отвличане и дали в причинна връзка с него за малолетната дъщеря на свидетелката е възникнал риск или детето е пострадало от съставомерно неполагане на дължимата родителска грижа. При решаването на казуса участниците трябваше да разработят стратегии на разследване и доказване, които да ги доведат до допълнителна информация, предоставяна от лекторите при поискване чрез задаване на конкретни въпроси към свидетели, обвиняем и вещи лица.

Всяка група успя да достигне до различен обем от тази допълнителна информация, като казусът можеше да бъде решен независимо от този обем.

На основатата на събраната от всяка малка група информация и групов анализ всяка група трябваше да подготви жив видеоконферентен разпит на 11-годишно дете, представящо в роля момиченцето от казуса („Константина-Арабела"), след което петте групи заедно да планират и проведат разпита, като следват правилата на щадящата процедура.

След разпита групите трябваше да достигнат до крайно решение на казуса, което да представят и обсъдят в голямата група.

В последвалия разбор на симулацията бяха обсъдени стратегиите за търсене на допълнителната информация, добрите практики за работа със съдебна психологична и психиатрична експертиза, протеклия разпит и инструментите за екипно функциониране между участници с различни професии.

Третият ден завърши с дискусионен модул по въпроси от предмета на обучението, които вълнуват участниците.

Въпреки че в състава на групата настъпиха съществени структурни промени в предобучителния период, на основата на които в обучението се включиха голям брой нови участници, постигнатата от предходните две нива групова синергия и организационна култура позволи пълноценното им включване. Отражението върху груповата динамика бе в по-бавното формиране на груповия процес и излагането на новите участници на по-интензивна и натоварваща групова работа. Въпреки това групата работи оптимално и ефективно, при равномерен ритъм, като част от участниците пропускаха почивката, за да работят по решаването на казусите. Това потвърди предимствата на методиката на проекта на регулярно степенувано обучаване на групи с относително постоянен състав, които остават във връзка помежду си между обученията и израстват заедно на основата на общо учене и общи цели.

В обратните връзки групата изрази висока удовлетвореност от обучението и даде обща оценка на неговата практическа полезност 4.60 от общо 5.00 бала. Ясно изразена е заявка за последващи нива и запазване на контакта между участниците и между тях и лекторите. Участниците споделят, че от особен интерес и полза са им били: важността на това какъв въпрос задаваш; техники за преодоляване на рискове; практическата насоченост на обучението; анализът на механизма на домашно насилие; характеристиката на дееца и жертвата при домашно насилие; характерните признаци на поведение на домашния насилник и на жертвата; криминологичнни данни и профил на дееца; техниките за избягване проявите на пристрастност; спазване на стандарта за професионален интегритет; тактика при разследване и събиране на информация от жертва и извършител; как да се определи дали насилие е домашно; обсъждането на практически въпроси; теориите, изнесени от лекторите; ланирането на разпит на дете; особеностите на личните отношения, представляващи мотив за всяка страна – насилник и жертва при престъпления в условия на

домашно насилие; формулиране на въпроси при СППЕ и разпит на свидетели при разследване на престъпления в условия на домашно насилие и участие на дете; провеждане на разпит чрез видеоконференция; критичност към ригидното прилагане на закона; особености в изказа на насилник и жертва; провеждането на обучение във формата на игра; пренасянето на насилието към трети лица;обмяната на опит и гледната точка на другите колеги по казуса; преплитането на юридическа и психологическа материя; трудността на специалистите да разграничават личните неща от професионалните.

Сред предложените бъдещи теми са допълнително задълбочаване на темата за емоционалния неутралитет при магистратите и начина за постигането му на практика, както и провеждане на нови нива по същата методика.

Предстои процедурата по сертифициране на участниците чрез електронния портал на НИП след решаване на сертификационен тест.

Проектът „Темида вижда детето-2“ се изпълнява за периода юли 2025-юли 2026 г.от Фондация за развитие на правосъдието с подкрепата на семейна фондация „Лъчезар Цоцорков“ и в партньорство с Националния институт на правосъдието, Върховния касационен съд, Държавната агенция за закрила на детето, Националното бюро за правна помощ, Националната комисия за борба с трафика на хора, Съюза на юристите в България, Националната мрежа за детето, Центъра за изследване на демокрацията, Фондация ПУЛС, Български адвокати за правата на човека и Центъра за обучение на адвокати „Кръстю Цончев“.

31 Октомври 2025